

AASTAST 1925

HUGO TREFFNERI GÜMNAASIUM

DETSEMBER 2018

MILANG

TÄNUSÕNAD JA TÄHTIS ÜLESKUTSE

Jõulusagin kogub järjest hoogu juurde. Ei jõua kokku lugedagi, kui palju toorest piparkoogitainast juba nahka on pistetud ja mitu korda tüütu sõber tunnis mõnd imalat jõululaulu ümisenud. Kui kaneelilõhnaliste küünalde aroom juba vaikselt peapööritust tekitab, on paras aeg õues paar sõõmu karget talveõhku kopsudesse tõmmata ja toas värske Miilang lahti lüüa. Detsembrikui- ses lehes on nii mõnigi uus rubriik, mis avastamist väärrib, ning ka vanad lemmikud pole kuhugi kadunud.

Miilangu tragid toimetajad mõtisklevad seekord organite loovutamise, jõulukinkide olemuse, tunnis aktiivselt kaasa tegemise, habeme kasva-

tamise ja palju muu põneva üle. Lehest leiab noorte suleseppade värsse ning loomulikult kirjutame ballist ja vahvate treffneristide tegemistest.

Sellele, et Miilang jõuaks teieni, kal- lid lugejad, eelneb aga suur hulk tööd ja vaeva. Iga lehe valmimisele on kaasa aidanud vähemasti küm- mekond inimest, kes on panusta- nud oma väärtuslikku aega ja ener- giat, ajurakke pingutanud ning ehk mõne unetunnigi kaotanud. Ilma selle vahva tiimita, kes Miilangu taga seisab, ei oleks meie koolileht pooltki nii sisukas. Aasta lõpus ikka tehakse kokkuvõtteid ja poetatakse paar härdamat sõna, niisiis kasutan juhust, et öelda suur-suur aitäh ja

KIRKE MARIA LEPIK
peatoimetaja

teha üks pikk pai Miilangu toimetu- sele, kes entusiastlikult seisab selle eest, et vähemalt kord perioodis aat- riumis lehtede nimel suur sagimine lahti läheks.

Miilangu kollektiivis on aga ruumi veel rohkematele hakkajatele treff- neristidele. Nii mõnigi meist lõpe- tab kevadel oma õpingud Treffneris ja toimetuse read jäävad seejärel hõ- redamaks. Seega on oodatud kam- pa lööma nii reporterid kui piltnikud. Samuti vabaneb peagi peatoimeta- ja ametipost... Niisiis loodan pärast vaheaega koosolekul uusi nägusid näha! Võta sõber kaasa ja tule Mii- langusse!

PS: Toimetusel on alati hea meel ka selle üle, kui koolipere pakub välja teemasid, mida lehes kajastada. Kui sul miskit südamel on, anna meile teada!

TOIMETUS

Ester Asso
Grete Isabel Huik
Andrea Jagur
Helene Maria Kikas
Anni Leena Kolk
Karmen Kukkk
Rachel Kõllo
Markus Laanoja
Mari Leito
Kertu Liisa Lepik
Rona Britt Luug
Anna-Leena Rämson
Elo Saal
Johannes Sarapuu
Liisbet Teemaa
Anna Weidebaum

FOTOGRAAFID

Erik Hõim
Elisabeth Prants
Tanel Tamm

ILLUSTRAATOR

Annika Arrak

JUHENDAJA

Age Salo

PEATOIMETAJA

Kirke Maria Lepik

KEELETOIMETUS

Kirke Laura Allik
Kadri Jõul
Grethen Saar

KÜLJENDUS

Tanel Tamm
Olivia Raudsik
Anette Habanen

SOTSIAALMEEDIA TOIMETUS

Rachel Kõllo
Mari Leito

KAANEFOTO

Taavi Taivere

KUIDAS ME PÄRNUS LÄTI SÜNNIPÄEVA TÄHISTASIME

KARMEN KUKK

9.-10. novembril toimus Pärnus Kolme Kooli Kohtumine, kus peategelaseks oli seekord meie värske saja-aastane lõunanaaber Läti.

HTG, Tallinna 21. Kooli ja Pärnu Sütevaka Humanitaargümnaasiumi humanitaaride ühisüritus, mis toimus sellel aastal juba 17. korda, pakkus palju meeleolukaid hetki ning uusi teadmisi. Läti sünnipäeva puhul olid kõik ülesanded vastava temaatikaga: võisteldi läti kirjanduse ja ajaloo tundmises, tõlgiti läti keelseid teoseid võõrkeeltesse, esitati läti muusikat erinevates žanrites ning kujutati lätlasti maalikunstis. Lõunanaabri kirjandu- sest, eelkõige luulest, ja selle tõlkimisest käis rääkimas Contra, kes oma muhedusega terve saali korduvalt naerma pani. Oma tead- mistepagasi saime proovile panna ka naaberriigiteemalisel mälu- mängul ning seejärel läti keele tunnis, kus meid õpetasid läti keelt emakeelena kõnelejad.

Et lisaks vaimule saaks trenni ka füüsis, võistlesid kolm kooli oma- vahel teemariigi rahvussportides. Kõiki alasid oli kohendatud vas- tavalt Eesti oludele, näiteks rannavõrkpall sisetingimustes kujutas endast palli püüdmist ja servimist saunalinade abil. Pärast jõupin- gutusi ei puudunud õhtusöögilaualt ka saldējums. Õhtusel üritu- sel kandsid muusikud ja keelerühmad ette oma päevatöö ning see- järel tehti lava vabaks läti rahvamuusikutele. Vastavalt meie enda rahvakalendri tähtpäevale lõpetas õhtu mardisantide külaskäik.

Teise päeva hommikul saime näha kunstnike töö tulemusena val- minud fotoseinu ning pärast tänamist oligi aeg koju sõita. Suur rõõm oli oma lõunanaabrite kohta rohkem teada saada ning ühes- koos nii mõnuses õhkkonnas Läti sünnipäeva tähistada.

Arvis Viguls, Kārlis Vērdiņš, Nora Ikste- na: nende loomingust kõneles Contra

Juhtkonna veerg

Juhtkonna veerg on uus rubriik, kus juhtkond vastab õpilaste küsimustele. Kui ise ei julge juhtkonna liikme poo- le pöörduda, siis võib julgelt oma küsi- muse Miilangule saata!

Milliseid uuen- Õppealajuhataja dusi on koolis Aime Punga: Meil on lähitulevikus planeeritud üks aasta oodata? ette. Väiksemaid muu- datusi on võimalik õp-

peaasta sees läbi viia, aga suuremad tu- leb ikkagi järgmiseks aastaks planeerida. Mõtteid on palju, aga ma jätaks need prae- gu avaldamata, kuna me ei ole rääkinud õpetajatega. Ma olen täna hommikulgi selle kallal tööd teinud, seejärel arutame juhtkonnas ja siis lähme õpetajate ette.

Seoses hiljutise Õppealajuhataja muudatusega Aime Punga: Siia- kooli kodukor- ni olen mina kohanud ras: kas ja miks niisuguseid olukor- käsitletakse di, kus ma küsin õpi- noortevahetu- lase käest, milles see si kui projekte, projekti sisu seisneb ja mis ei toeta ha- mulle ei osata seda se- riduslikke vaja- letada. Siis ma ei saa dusi? öelda, et see toetab meie kooli konkreet-

set haridustasandit. Õpilasel on valik, kas ta käib koolis või läheb õpilasvahetusele. Me ei saa normiks lugeda seda, et õpila- ne teeb arvestust või kontrolltööd teist või kolmandat korda. Kõik järele tegemised on õpetajate vastutulek, see on neile lisa- töö ja me ei saa seda lõputult nõuda, see lihtsalt ületab õpetajate töökoormuse. Eelmi- sel aastal käis erinevatel põhjustel koolist ära pikemalt kui kolm tööpäeva 83 õpilast ja puuduti kokku 527 päeva ja sellel aastal on ära käinud 28 õpilast ja see päevade arv on kusagil 250 ringis. See otsus on õpeta- jate arutelu, hoolekogu ja õpilasomavalit- suse esindajate poolt kinnitatud õpetajate liiga suure töökoormuse tõttu.

juhtkonnalt küsis Ester Asso

ELUPÄÄSTEV NELJAPÄEV

HELENE MARIA KIKAS

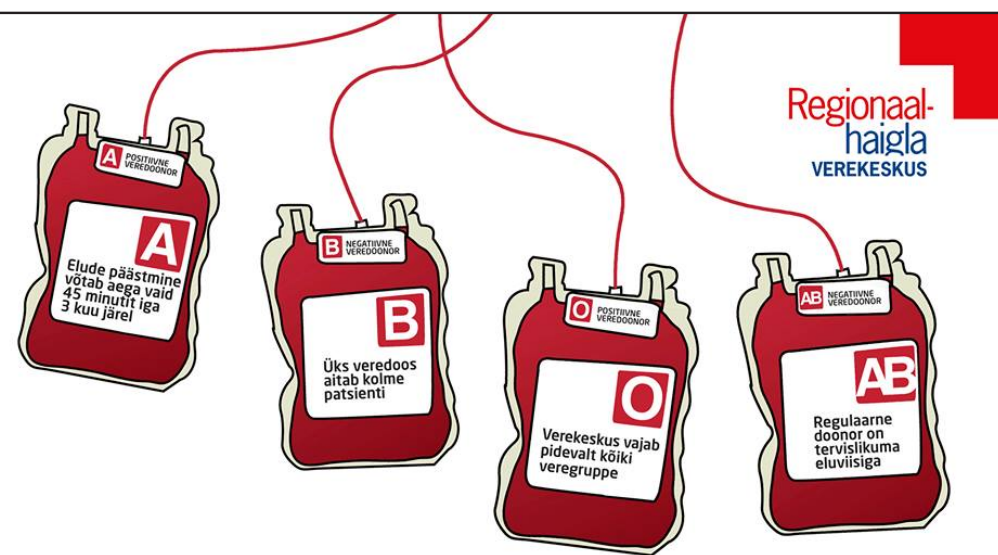
8. novembril sättis ennast kooli aulas sisse Tartu Ülikooli Kliinikumi verekeskus, et läbi viia iga-aastane doonoripäev ja tavaline päev ühe heateoga eriliselt muuta. Verd annetama olid oodatud kõik terved ja tugevad Treffneri õpetajad ning piisavalt vanad ja samuti tugeva tervisega õpilased.

Doonoripäev on nii heaks alguseks õpilastele, kes soovivad vere annetamisega esimest tutvust teha, kui mugav võimalus varasematele doonoritele, et taaskord verd annetada. Enne protseduuriga alustamist tuli täita küsimustik ja läbi käia kahe verekeskuse õe juurest, kes tegid selgeks veregrupi ja selle, kas doonori veri on üldse annetamiseks sobilik. Peale kontrolli edukalt läbimist sai doonorilt rõõmsalt pea pool liitrit verd välja pumbata.

Kuigi tundub, et vere annetamine on raske töö, ja see 450 milliliitrit verd, mis umbes viie minutiga kehast välja võetakse, paistab kohutavalt palju olevat, saab tegelikult doonor selle eest palju tagasi - nii moraalselt kui ka materiaalselt. Peamine väärtus on loomulikult vere annetamisega tehtud heategu ja reaalne võimalus sellega kellegi elu päästa. Samuti sai doonor vastutasuks „elupäästja” helkuri ja oma maitse järgi valitud šokolaadi või muu meelepärase maiuse. Enne annetamist oli ka kohustuslik ära juua üks kõrrejoog, mis juba iseenesest kõigile maitseb. Siit ka life hack: kui pärast peaaegu ära minestada, saab teise kõrrejoogi lisaks ja veel mõned minutid mugavas lamamistoolis pikutada!

FOTO: TÜ verekeskus

TÄNA VAJAME!

Loovuta verd regulaarselt, 3-4 korda aastas

www.verekeskus.ee

A NAGU (ÖÖ)AKADEEMIA

JOHANNES SARAPUU

Et pimedad sügisõhtud nõnda mornid ja masendavad ei tunduks, kogunesid A-klassid 9. novembri õhtul koolimajja üksteisega tutvuma, mängima ning vilistlaste lugusid kuulama. Ööakadeemiat viis läbi A16.

Õhtu algas kolme klassi kogunemisega auditooriumi. Eestlaslikku vaikust ja tagasihoidlikkust aitas murda speed dating, kus umbes iga minuti tagant vahetati vestluspartnerit ning rääkima pidi tahvilil etteantud teemal, näiteks „Milline Treffneri õpetaja oleksid sina?” või „Mis on olnud su elu piinlikem hetk?”.

Hiljem esinesid vanemad ja targemad - HTG vilistlased. Kõneles Laura Danilas, kes juba õige noorelt on jõudnud end poliitikamaailma viia: ta on Tartu Linnavolikogu liige. Laura julgustas praeguseid gümnasiste poliitika vastu rohkem huvi tundma. Pärast lõbusat kooliteemalist Kahooti astus üles Ermo Tikk. Tema tegeleb ürituste turunduse ja korraldamisega ning on muuhulgas üks ärifestivali sTAR-TUp Day korraldajatest.

Akadeemilise öö lõpetas fotojaht, kus meeskonnad koosnesid erinevate klasside inimestest ning klasisjuhatajatest. Jäädvustati uhkeid poose ning kolati koolimaja nurkades, kuhu mõni kunagi sattunud polnud.

Verekeskused kutsuvad doonoriks: lihtne viis elusid päästa

FOTO: PERHi verekeskus

SUUSATAJA SAARE METSADE VAHELT – SAIMA KAARNA

RACHEL KÕLLO

Miks just bioloogiavaldkond?

Ma olen üles kasvanud Saare valla suurte metsade keskel ja loodusest algusest peale kokku puutunud. Võib-olla ka seepärast, et mu isa tahtis saada aednikuks, kuigi ta seda ei olnud, ja koolis oli meil väga ilus aed. Bioloogiaõpetaja suunas mind sinna ja ju huvi nii algusest peale arenes, sest lemmikuks olid taimed. Aiandus on siamaani üks mu hobidest.

Millised on teie hovid?

Oi, mul on palju hobisid. Üks nendest on see, millest me enne rääkisime: aiandus. Aga siis on veel näputööst tikkimine: see on selline hea rahustav tegevus. Omal ajal,

kui tervis lubas, tegelesin ma ka pikamaajooksuga, aga spordialadest on üldiselt siamaani jäänud suusatamine. See on selline lemmiktegevus. Nüüd muidugi ei käi ma enam ammu võistlustel ega sellistel ühiskondlikel üritustel, aga mul on omaaetud rajad: ise rajan, ise suusatan ja ise teen nii-öelda terviseporti. Vahetevahel loen ja sellised muud asjad ka loomulikult.

Tunnist inspireerituna: miks ei ole kummikommid tervisele head? Kas on pakkuda mõnd alternatiivi?

Seal on sünteetilised värvained ja kogu koostis on muundatud erinevatest keemilistest ühenditest, mis ei ole tegelikult looduslikud. Aga mina soovitan puuvilju ja igasuguseid puuviljakrõpse kummikommide asemel. Eriti suurtele maiasmokkadele mett!

Kas kasulikum on magada sokkidega või ilma? Miks?

Ilma. Nii saavad jalad õhku. No villaste sokkidega võib, kui jalad külmetavad.

Tutvute põhimõtteliselt kõigi õpilastega, kas teil on neile mingisuguseid näpunäiteid seoses tervisega?

Hoiduda äärmustest. See on minu arvates kõige kurvem, kui õpilased igasugustesse äärmustesse lähevad. Mitmekesine toitumine, aktiivne liikumine – tervislik eluviis, aga jumala eest mitte äärmused. Need on kõige hullemad.

Millist muusikat te kuulate? Kas on lemmikartisti ja -lugu?

Ei oskaks praegu enam öelda. Noorena oli mul Eestist Tarmo Pihlap. Ja loomulikult meie ajal oli Demis Roussos – natuke naiselik, heleda imelise häälega meesrahvas ja romantilised laulud olid. Ka Biitlid meeldisid noorusajal. Kui supertaarisaade oli, siis tundus, et Ott Lepland võiks uus lemmik olla, aga nüüd ta mulle enam siiski ei meeldi, sest mulle meeldib ikkagi ilus, kõlav hää. Kas teil on mingeid pahesid, mida õpilastele õpetate, et ei tohiks, aga samas ise ikka teete?

Üldjoontes olen ma paraku olnud selline igav õpetaja. Kui ma õpetajaks hakkasin, siis ma leidsin juba näiteks oma laste kasvatamise puhul, et ma ei saa neid lasta hukka minna. Kõigepealt pead olema kasvatuses eeskujuks, siis saad seda teha koolis. Püüangi olla käitumisega eeskujuks. Vahetevahel jah, ma võtan ka kommi. Ideaali ei ole. Aga üldjoontes sellist otsest pahet mul ei ole. Kurb, aga tõsi.

Lemmikhobi on seltsis segasem: koer käib suusatamas ikka kaasas.

FOTO ERAKOGUST

ISA MÕTTEST TEOSTUSENI

RACHEL KÕLLO

Andriine Navi ja Merili Elisabet Kõiv 12. e klassist on osa 6-liikmelisest Eesti meeskonnast, kes üheskoos alustasid Erasmus+ projektiga S.P.A.M. Projekti nimi ei ole mitte nii sama valitud, vaid sellel on ka tähendus: SmartPhones Are Mind-blowing ehk nutitelefonid mõjutavad intensiivselt meelt ja emotsioone. Projekti raames viivad nad läbi tunde Tartu Kesklinna koolis, kus räägivad nutitelefonide alternatiividest, ning korraldavad noortekeskuse ööakadeemiaid.

Kuidas tekkis mõte projekti teha?

Andriine isal tuli mõte, et võiks teha projekti nutimaailmaga seoses. Meile sobis see idee, sest tänapäeval veedavad noored ja ka täiskasvanud väga palju tunde oma elust nutitelefonides.

Mis on teie projekti eesmärk?

Projekti eesmärk on tutvustada, millised ohud internetis varitsevad ja mis on nutitelefonide liigtarbimine. Me ei taha väita, et nutitelefoni on halb ja me peaks ajas tagasi minevaid neid hävitades, aga me peame

oskama neid kasutada mõistlikkuse piires.

Miks valisite just Islandi ja Bulgaaria projekti partneriteks?

Nemad jätsid kõige sümpaatsema mulje. Meie partneritena on neil sama eesmärk, mis meilgi. Kuidas nad aga projekti oma riigis läbi viivad, on nende endi teha. Veebruaris saame kõik Bulgaarias kokku, et arutada, mida vahepeal teinud oleme ja kuidas läinud on.

Kuidas te nad leidsite?

Tegime Skype'i kõne, kuid enne seda otsisime partnereid Otlase (partnerite, vabatahtlike ja kontaktide leidmise otsingumootor ERASMUS+ projektide jaoks - toim.) kaudu.

Miks kasutavad noored teie arvates praegu nutitelefone?

Nii palju on nutitelefonide koondunud. Peale helistamise, mis oli alg-

selt telefoni funktsioon, saab seal ka muud teha. Nutitelefonides suheldakse üksteisega (helistamine, sõnumite saatmine jms), loetakse uudiseid, kuulatakse *podcast'*e ja veedetakse aega sotsiaalmeedias.

Kuidas vähendada nutitelefonide kasutamist?

1. Tõmba endale äpp, mis jälgib, kaua sa nutitelefoni aega veedad. iPhone'ide jaoks äpp nimega Moment, Androidide jaoks Quality Time.
2. Tee endale reeglid ja pea neist kinni! Näiteks õhtuti voodis olles ei kasuta nutitelefoni.
3. Leia alternatiivseid tegevusi, näiteks trenn, sõpradega koos olemine või perega koos aja veetmine.
4. Ära kasuta nii palju sotsiaalmeediat. Näiteks meie ei kasuta enam Snapchatti.

Andriine ja Elisabeti tegemisi saab jälgida aadressil projectspam.wordpress.com.

S.P.A.M. projekti logo: kolmekesi üheskoos - Bulgaaria, Island ja Eesti.

KES ON KATARIINA SIILAK?

KARMEN KUKK

Treffnerisse tuleb igal aastal õpilasi üle Eesti. Seekord teeme tutvust 10. a klassis õpiva Katariina Siilakuga, kes on pärit peaaegu teisest Eesti otsast – Lääne-Virumaalt, Soome lahe äärest.

Kust sa pärit oled ja miks sa just Treffnerisse otsustasid tulla?

Ma tulen Lääne-Virumaalt, ühest väikesest külast nimega Pajuveski. Mõte Treffnerisse tulla tuli eelmise kooliaasta alguses. Varem kaalusin Tallinnasse õppima minemist, aga kõik kiitsid Treffnerit ja kuna Tartu on väiksem ja armsam, otsustasin hoopis siia tulla.

Mida sa kodust eemal olles kõige rohkem igatsed?

Oma koera ja kodus tehtud toitu.

Mis sulle Tartu juures kõige rohkem meeldib?

Kõik on nii lähedal. Terve linna võib jalgsi läbi kõndida ning kõik on alati käe-jala juures.

Mis on sind uue kooli juures kõige rohkem üllatanud?

Räägitakse, et koolis on väga keeruline, aga tegelikult ei ole üldse hul-

lu. Alguses tundub küll, et kõik on nii palju targemad ja tublimad ning teevad palju, aga tegelikult ei ole see vahe midagi nii suur.

Millega sa vabal ajal tegeled?

Tegelen aktiivselt ujumisega, talvel võib mind leida ka suusarajalt ja suvel teen triatloni. Varem käisin muusikakoolis, õppisin klaverit. Nüüd õpin ise hobi korras kitarri ja laulan kooris. Üldse olen kokku laulnud 13 aastat.

Kuidas leidsid tee triatlonini?

Neli aastat tagasi trenni- ja klubi-kaaslaste kaudu, sest nende seas oli see väga populaarne. Mõtlesin, et pean midagi asjalikku ikka ka suvel tegema, ning mu isa oli kohe valmis mind treenima.

Kas sul on juba lemmikõpetaja või -õppeaine ka tekkinud?

Ilmselt ajalugu, sest õpetaja Andre Pettai annab oma ainet väga huvitavalt edasi. Lemmikõpetajaks on aga ilmselt klassijuhataja Aimar Poom. Kuna ta on ise ka siin koolis suhteliselt uus, siis on palju samastumishetki.

Mis on olnud mõni vahvam samastumishetk?

Näiteks esimesel perioodil ei teadnud isegi tema, kus meie infominutite klass asub.

Terves kehas terve vaim:
Katariina naudib nii ujumist, suusatamist kui pillimängu

FOTO: ELISABETH PRANTS

ANDREA JAGUR

12. b klassi õpilane Siim Tamme on huvitav vestluskaaslane ja laia silmaringiga inimene, kelle saavutuste hulka ei kuulu ainult 12-aastasena vehklemise Eesti meistrivõistlustel kolmanda koha saamine, vaid ka tänavu sügisel noorte „Kuldvillaku” võitmine.

Kuidas sa ennast kirjeldaksid? Ma olen üsna laisk inimene ja samas ka perfektsionist: kui ma midagi teen, siis tahan seda teha hästi korralikult. Ilmselt olen siis laisk perfektsionist.

Mis sa arvad, kuidas kirjeldaksid sind teised inimesed? Ma arvan, et nad ütleksid, et olen enam-vähem tark, ajan palju tühja juttu ja olen pikk.

Millega sa tahaksid peale gümnaasiumit tegeleda? Ma lähen ja õpin midagi. Midagi umbmäärast, ilmselt humanitaarset.

Millega tegeled vabal ajal? Loen, vaatan filme, kuulan muusikat, käin Treffneri kooris. Olen käinud ka muusikakoolis, mul on pere täis erineva professionaalsusastmega muusikuid, minagi pole sellest pääsenud. Kui mul on paha päev, siis lähen koju ja mängin klaverit, lihtsalt elan ennast välja. Mängisin samuti hulk aastaid jalgpalli, samal ajal ka vehklesin: mingil hetkel olin isegi enda vanuseklassis Eestis kolmas, aga ma olin siis 12-aastane. Nüüd üritan lihtsalt ennast liigutada.

Mis on su unistus? Tahaksin saada targaks inimeseks. Mu

kõige suurem ja peaaegu ainus unistus on, et oleksin rahul sellega, mida ma maailma kohta tean. see on hea punkt, kuhu liikuda ja mille poole püüelda.

Kelleks sa tahtsid väiksesa saada? Ja nüüd? Tahtsin saada hästi erinevateks ametiteks. Esimene, mida mäletan, oli loodusuurija, sest mu ema on bioloog. Pärast seda tahtsin inseneriks saada,

kuigi ma vist ei teadnud isegi, mida see tähendab. Mingi hetk tundus väga lahe mõte saada diplomaadiks. Ja nüüd ma ei tea, tõesti ei tea.

Miks just Treffner ja miks just reaalsuund? Mulle vist kunagi ei tundunud, et kuhugile mujale minema peaksin. Ma ei tea, on vist selline eeldus, Tartus vähemalt, et kui koolis hästi hakkama saad, siis lähed Treffnerisse või vähemalt proovid sinna sisse saada. Olemuselt olen kindlasti humanitaar või vähemasti see andekus, mis minus võib-olla kusagil on, avaldub humanitaarainetes. Kui ma praegu saaksin uuesti Treffnerisse sisse astuda, siis tuleksin humanitaari, aga ainuke põhjus, miks ma seda öelda või sellise valiku teha saaksin, on see, et tulin reaali ja tean, mida see endast kujutab. Mulle tundus, et on lihtsam reaalsuund valida ja olla enda mugavustsoonist väljas, kui minna humanitaari ja mõelda, huvitav, kas ma saaksin reaalis hakkama. Mulle tundus, et ma pean

“Mu kõige suurem ja peaaegu ainus unistus on, et oleksin rahul sellega, mida ma maailma kohta tean.”

ennast proovile panema. Tulemus on see, et saan üsna rahulikult reaalis hakkama, aga mulle tegelikult ei lähe see päris korda: tahaksin sügavamalt hoo- pis ajalugu õppida ja kunstiõpetust saada.

Inimesed, õpetajad, maja, asukoht – kõik üksikud elemendid, mis kooli juures olulised on, meeldivad. Inimesed inimesteks, sest lähedaid inimesi on igal pool, aga need

Mis sulle Treffneri juures meeldib ja mis ei meeldi?

õpetajad, kes on head, on ikka väga head. Ikkagi näeb ära, kui inimene tuleb tundi ja on huvitatud õpetamisest: ta ei tule lihtsalt sinna oma tööd tegema, vaid ta suhtleb õpilastega, tunneb põhjalikku huvi selle vastu, et õpilased saaksid aru, mis toimub, ja huvituksid sellest, mida õpivad. Nimekiri on muidugi pikk, aga kohe tulevad mulle meelde Paa-bo, Timak ja Jõgiste. Ei meeldi see, et umbes kümnenda klassi keskelt kuni üheteistkümnenda lõpuni on selline, või meil vähemalt oli, kollektiivne hullus: kogu see hakkama saamise ja õppimise värk tundub lihtsalt nii oluline. Kui õpilased võtaksid rahulikumalt, muretseksid natukene vähem ja teadvustaksid endale, mis on päriselt oluline, siis oleks *vibe* kindlasti parem.

Milline raamatu-/filmitegelane sooviksid olla? Sooviksin olla Siim „Sirli, Siim ja saladustest”. Ma ei ole seda ilmselgelt küll hiljuti lugenud, aga mäletan, et mul olid teatud samastushetked selle raamatuga. Ilmselt olid need selle nime pärast.

SIIM TAMME:
„TAHAKSIN
SAADA
TARGAKS
INIMESEKS.”

Kas ja kuidas valmistasid „Kuldvillakuks” ette?

Absoluutselt ei valmistanud. Ma ei mõtlen ju silmaringi laiendamisele, kui seda teen. Samuti sattusin sinna väga juhuslikult. Meil oli Tallinnas Eesti koolinoorte võistlus mälumängus, mis on mingil põhjusel suur asi. Pärast seda ronis Kristjan Jõekalda lavale, andis lehe ja ütles, et täitke see ära ja võib-olla saate „Kuldvillakusse”. Siis ma natukene vastu enda tahtmist tegin selle ära ja saingi saatsesse. Küsimused olid hästi lihtsad, teadsin neid peast ja kogu mäng oli kiiruse peale. Kõik kolm inimest

lihtsalt peksid seda nuppu. Võit oli tore ja meeldiv, aga ei olnud mingisugust kohutavat võidujoovastust.

Tulevikuplaanid: kus sa näed ennast homme? Kümne aasta pärast? 50 aasta pärast?

Homme koolis, kui veab. Kümne aasta pärast loodan, et olen mingil määral õppimise ära lõpetanud ja võib-olla õpetan kuskil midagi kellelegi. Ma loodan, et olen 50 aasta pärast jõudnud mingisse punkti, kus mul on vabadus teha absoluutselt seda, mida ma tahan.

Lemmikkoht, kus käinud oled?

Olen ilmselt üsna vähenõudlik reisija: ei ole kohti, mis mulle ei meeldiks. Igas kohas on midagi, mis on tegelikult tore. Minu kõige suurem reisielemus oli aga, kui käisin paar-kolm aastat tagasi Lõuna-Itaalias Pompeis. See oli hästi imelik, sest seal oleks elu nagu mingis punktis seisma jäänud. Mulle jätsid hästi tugeva mulje seal sed teed. Munakiviteed nagu Tartuski, aga seal on sügavad vankrijäljed, mida vaadates mõtlesin, et mingid roomlased 2000 aastat tagasi on sadu ja sadu kordi sealt läbi sõitnud ja kulutanud need samad rööpad kivisse, mille peal ma praegu seisan. Tekkis hästi vahetu kontakt ajaloo-ga. See jättis väga sügava mulje ja on vist kõige intensiivsem reisikogemus, mis mul on olnud.

Lemmikraamat ja -film?

Mulle ääretult meeldib Dostojevski „Kuritöö ja karistus”. See avaldas mulle väga sügavat mõju ja nüüd võrdlen kõiki raamatuid, kas need on sama head kui „Kuritöö ja karistus”. Oma igapäevaelus mõtlen üsna palju sellele teosele tagasi ja leian mingeid paralleele. „Kuritöö ja karistus” on väga universaalne ja üldine raamat: seal on välja toodud inimeseks olemise põhitõed. Mul on ka paar sellist filmi, mida olen alati valmis uuesti vaatama: „Sõrmuste isanda” kolmas osa, „The Blues Brothers”, mis on täiesti suvaline 80ndate komöödia, ja „The Big Lebowski”, mis on üks täiesti suvaline 90ndate komöödia.

Kogemata „Kuldvillakusse”: head teadmised ja kiirus viisid Siimu võiduni

FOTOD: ERIK HÕIM

Kondimootoriga edasi: Siimu võib tihtipeale silmata jalgrattaga ringi sõitmas

Kui saaksid ühe supervõime, siis mis see oleks?

Lendamine, sest siis ma oleks kiirem ja hi-lineksin vähem. Ma hilineen krooniliselt igale poole.

Mis on praegu maailmas volesti, mida parandaksid?

Arutelud, mida avalikus ruumis peame, võiksid olla natuke ne sisulisemad. Võiks olla vähem lahknevust, vähem teisest poolest üle sõitmist ja suhtumist, et kui mulle ei meeldi, mida teine arvab, siis mulle ei meeldi tema ka. Tuleb olla rahulikum ja põhimõttekindlam ning kaitsta seda, millesse usutakse ja mis õige tundub. Seda tehakse praegu väga sõjakalt ning asja põhiolemus läheb kaduma.

Mis teeb heast päeva hea päeva?

Väikesed asjad. Mulle näiteks meeldib ahju kütta – see on mu lemmiktegevus. Kui kodus on veidi jahe ja vastik, siis teen tule alla ning järsku on soe ja tuba puude põlemise häält ja lõhna täis. Hea päev on ka see, kus ma jõuan asju teha ja koe-raga jalutada.

“Mu põhimõte on see, et ma proovin olla mitte-nõme inimene.”

Kui homme oleks su viimane päev, mida siis teeksid?

Ärkaksin hommikul üles, sööksin enda perega pannkooke ja siis saaksin sõpradega kokku. Üritaksin keskenduda oma lähedastele: ütleksin inimestele, kellest ma hoolin, et nad on mulle olulised.

Mis on sinu põhimõte?

Ma arvan, et mu põhimõte on see, et ma proovin olla mitte-nõme inimene. See on kõik. Ära ole nõme inimene. Nõme inimene on selline, kes kohtleb teisi halvasti, kes ei oska suhestuda või ei mõtle teistele inimestele ja sellele, mida nemad tunnevad või mõtleavad.

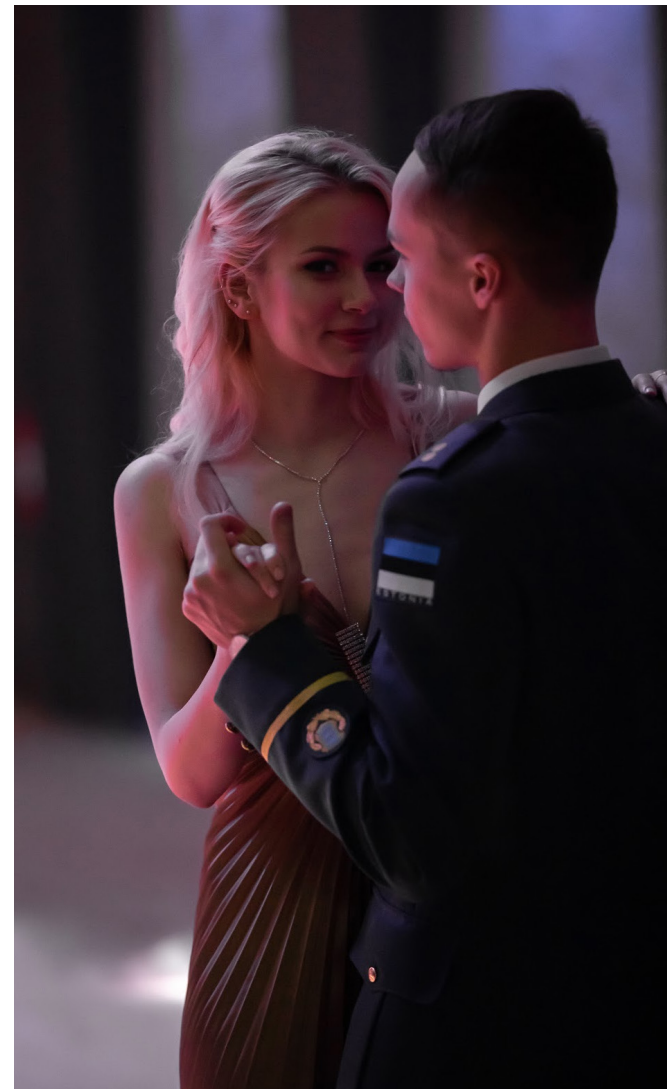
HTG

Lavale astuvad
draakonid: kind-
lasti üks õhtu oo-
datumaid hetki

135

Õrnad hetked: ballil on võimatu
üksi nurgas konutada

BALL

FOTOD: TAAVI TAIVERE

Särtsakas number:
peotantsijad võlusid
publikut

Karikas anti edasi:
järgmist balli korral-
dab A18

TREFFNERI DETSEMBRIKUU ESIMESED NÄDALAVAHEKÜLALISTE AASTAST 1919

GRETE ISABEL HUIK
MARKUS LAANOJA

Selle aasta 8. detsembril toimus Vanemuise kontserdimajas Hugo Treffneri Gümnaasiumi 135. aastapäeva ball, mis kandis nime „Mis maa see on?”. Vaatame ajas pisut tagasi, et teada saada, kuidas balli korraldamine alguse sai ning miks traditsioon vahepeal katkes.

Aastapäevaballi traditsioon sündis 1919. aastal tolleaegse direktori Konstantin Treffneri algatusel. Ent traditsioon lõppes nõukogude võimu tulekuga 1940. aastal ja taas hakati korraldama balle alles 1990. aastal. Selle taasalgatajateks olid toonane direktor Helmer Jõgi ja klassi- ning koolivälise töö korraldaja Luule Press. Tänapäeval on üritusest välja kasvanud iga-aastane suurejooneline tantsupidu, kus kohtuvad õpilased, õpetajad ja vilistlased. Iga viies ball – juubeliball – toimub eriti pidulikult meeleolus Vanemuise kontserdimajas.

Karm konkurss

Balli korraldamisel on samuti kindel tava. Iga kümnes klass peab välja panema vähemalt ühe paari, kes klassi balli peremehe ja pere-naise tiitlile konkureerimisel esindab. Kuna tegu on siiski ballikonkursiga, peab tantsuoskus olema keskmisest parem, aga lisaks sellele hinnatakse ka improviseerimisoskust, esinemist suure rahva ees, silmapaistvust ning oskust teha head nalja. Ülesanded on igal aastal erinevad ja ainsaks oskuseks, mida eelnevalt arendada saab, on tants.

Tänavune mõõduvõtt

Meelelahutust ja pinevat konkurssi pakkus ka tänavune konkurss, mille teemaks oli „Reis ümber maailma”. Paaride esitatud kavad olid inspireeritud erinevatest riikidest Jamaicaist Jaapanini. Improvvoorust pidid osalejad vestlema väljamõeldud keeles, kandma ette näidendi oma esimesest päevast Treffneris ning müüma maha esemeid, nagu vaas ja muna. Konkursil loositi välja ka rahva lemmiku tiitel, mille võitsid 10. d klassi Agnes Arumetsa ja Kristian Tigane, kelle tants oli Lõuna-Korea mõjutustega. 2019. aasta balli korraldajateks krooniti aga kaksikud Viivi-Maria ja Paul Bryan Tanilsoo 10. a klassist.

Tuntud korraldajad

Mõned kunagistest balliperemestest ja -naistest on hilisemas elus tuntust kogunud. Treffneri perele on neist ilmselt tuntuim huvijuht ja etiketiõpetaja Uve Saar, kes koos Helen Kruusega 1993. aastal konkursi võitis. Fotograafiahuvilistele ei ole võõras nimi Valdur Rosenvald, kes on mainekas pulmafotograaf ning sai hiljuti pärjatud „Euroopa parim pulmafoto 2017” tiitliga. 2008. aastal olid just Valdur ja tema klassiõde Elis Lepik võitjapaar. Klassikalise muusika austajatele võib kõlada tuttavana 1994. aasta võitja Priit Volmer, kes on eesti ooperilaulja ja alates 2016. aastast töötab Rahvusooperis.

10 aastat ajas tagasi

Balli korraldamist ja konkurssi meenutab toonane balli peremees Valdur Rosenvald.

Millised omadused peaksid olema balli peremeheks kandideerival noormehel?

Ta peaks olema enesekindel, loomulik ja positiivne.

Mis ülesandeid pidite konkursi raames täitma?

Mäletan, et pidime ise välja mõtlema mingi loova etenduse või laulu ja meie tegime väikse näidendi teemal „Kuidas mitte kutsuda tüdrukut ballile”.

Mis tuleb esimese asjana meelde, kui mõelda tagasi ballile, mida ise korraldasite?

Meenub, kuidas 125. aastapäeva ball oli poole peal, mina olin balli peremees ja keegi pillas Vanemuises oma koogitüki põrandale. Olin parasjagu seal lähedal ja mõtlesin, et mis nüüd on õige teha: kas koogitükk jätta põrandale, delegeerida koristamine kellelegi teisele (sest pidin ju suur boss olema) või korjata ise üles. Otsustasin ise üles korjata.

ROHKEM RÕÕMU, VÄHEM VIMPLEID

RONA BRITT LUUG

Lõpule hakkab jõudma aasta, mil saame tähistada oma väikese vabariigi sajandat sünnipäeva. Meenutades seda mitmete aastate pärast, meenub kahjuks õnnetunde ja uhkuse asemel hoopis minimalistlik EV100 logo ja lõpmatuna näiv šokolaadide rivi poelettidel. Kõik eestlased teavad oma riigi ja rahva ajalugu ning peavad seda oluliseks, kuid mingil põhjusel on meie töö ja vaeva kõige magusam vili, vabariigi sajas sünnipäev, mattunud materialistliku kingikuhja alla.

Kingipood

EV100.ee veebileheküljele kiigates leiab menüüst veebipoe lookingitust.ee. Eesti Vabariigi sajandale sünnipäevale pühendatud meeneid leidub igasuguseid, võileivalipukestest pakkepaeltani välja. Kogu kupatus mõjub nagu kingipood, mille pead sunniviisiliselt korras ükskõik millisest muuseumist väljudes läbima. Muuseumides on sellise meeneleti eesmärk soetada midagi, mis näitusekülastust ka hiljem meelde tuletab, ning et ostetud värviline magnet külmpakil külaliste pilku püüaks ja muuseumisse uusigi kliente mee-

litaks. Seega on selgelt tegemist reklaamiga materiaalses vormis. Kuid meie riigi juubel pole kiiresti ununev muuseumikülastus, vaid saavutus, mida ei tohiks unustada isegi siis, kui külmpakil puudub EV100 logoga magnet.

Kohatu reklaam

EV100 logo on juubeliaasta sümbol, märk, mis on šokolaadipaberil, lastealaste joonistustes ja kõikisugu ürituste reklaamplakatil. „Logo autor on agentuur Identity ja see on algusest peale loodud rahvale kasutamiseks riigi juubeli tähistamisel,” kirjutatakse logo tutvustuseks EV100 netileheküljel. Ei tunta üldse häbi selle ees, et logo võidakse kasutada tulu saamise eesmärgil, ent sel juhul peab soovija maksma tasu. Ettevõtte on võimalusest kinni haaranud: „Tähistame koos Vabariigi 100 aastat uue LED valgustusega!” ja „Tee Eestile kingitus, kasuta juhustuskeskond!” on vaid paar näidet sadadest kampaniatest, mis 2018. aasta jooksul meie telerites vilkusid ja tänavaid kaunistasid. Tänapäeval ei kujutaks maailma ettegi ilma reklaamita, mistõttu ei mõista ma seda hukka. Kuid mõni sündmus, näiteks

Eesti Vabariigi juubel, väärrib veidi enam austust ehk kaks korda järele mõtlemist, enne kui see kondoomireklaamile kirjutatakse.

Sada sadat

Andy Warholi legendaarseid maale „Sada Marilyn” või „Tomatisupp” seob ühe motiivi pidev kordumine. Pop-kunsti üks eesmärkidest, nagu nimigi ütleb, on millegi populariseerimine. Populaarseks muutumine toob aga vältimatult kaasa mõtte hääbumise. Mida rohkem me midagi näeme, kuuleme, seda iseenesestmõistetavaks see meie jaoks muutub. Võib vaielda, et populariseerimise mõte on vastupidine, millelegi mõtte andmine, selle massidesse viimine ja et võimalikult paljude jaoks oleks sel tähendus. Eesti Vabariigi 100. sünnipäeva puhul julgen öelda, et ega korrumine sellele rohkem tähendust ei anna. See juubel on eestlaste jaoks nii oluline, et ma ei mõista, kuidas pidev kordamine sellele veel tähendust juurde annab. Loodetavasti ei muutu see juubel pastakaks pinalis või riietusstiiliks ballil, vaid jääb meile meelde tugeva tundenä, mis ei saa kunagi ära kaduda või katki minna.

Kommidest kondoomide ja õngekonksudeni: EV100 logo näeb kõikjal

ÜLLA EESMÄRGI NIMEL HABEMESSE

ESTER ASSO

Novembrikuus leiab sotsiaalmeediast erinevaid üleskutseid osa võtmaks No Shave Novemberist ja Movemberist. Nii otsustas ka Miilang ülemaailmses ettevõtmises osaleda ja novembris ülla eesmärgi nimel habemeajamisest loobuda.

Movember on iga-aastane meeste suunatud üritus. Osalejad kasvatavad terve novembrikuu vältel vuntsi eesmärgiga tõsta teadlikkust meeste terviseprobleemide osas. Näiteks pööratakse tähelepanu eesnäärmevähile, munandivähile ja meeste vaimsele tervisele. 2004. aastal loodi rahvusvaheline heategevuslik organisatsioon The Movember Foundation, mis innustab mehi osa võtma Movemberist ning selle läbi ka oma tervisele tähelepanu pöörama ja kontrollis käima, sest näiteks varakult avastatud eesnäärmevähi puhul on ellujäämisvõimalus 98% suurem. The Movember Foundation suunab heategevusega kogutud raha meeste terviseprobleemide uurimisele ja nende leevendamisele.

Kõrvalekalle Movemberist

Katsealuse eksperimendiks leidsime 12. e klassist: selleks osutus Karl Krumm, kes oli klassioe palve pea-

le nõus osalema. Muidugi leidis ta eksperimendis endale kasuliku poole selles, et ta ei pidanud habet ajama ja sai laisk olla. Nii kasvas Movemberist välja No Shave November osalt sellepärast, et sellel on leebem reeglistik, ning ka seetõttu, et Karl meelest näeb vunts koos habemega etem välja. Movemberi ja No Shave Novemberi peamine erinevus seisneb selles, et esimese puhul peab raseerimata jätma ainult huule kohal asuva vuntsi. No Shave Novemberi puhul aga ei raseerita terve novembrikuu, kuigi habeme trimimine pole keelatud. Sarnane hea eesmärk on aga mõlemal üritusel. Raha, mille muidu oleks habemeajamisvahenditele kulutanud, võib annetada vähiennetamise organisatsioonidele.

Reeglid on rikkumiseks?

Eksperiment ei läinud nii hästi, kui oleks võinud. Nimelt toimus novembrikuus 12. klasside lõpualbumi pildistamine ning kuna katsealune oli kaheteistkümnendik, siis tuli ka temal pilt teha. Lõpualbumi pildistamise tõttu pidi Karl paratamatult reegleid rikkuma, sest keegi ei taha

lõpualbumis metsik ja tundmatu välja näha. Sellegipoolest ta habet maha ei ajanud, vaid ainult trimmis natuke, nii sai eksperiment siiski jätkuda.

Eksperimendi käekäik

Karl ise ütles, et november oli tema jaoks väga mõnus kuu, sest habeme pärast muretsema ei pidanud. Kui varem pidi ta habet ajama kas iga päev või ülepäeviti, siis nüüd ei pidanud ta seda üldse tegema. Ka praegu, pärast eksperimendi lõppu, ei kavatse ta habet maha ajada, sest mugavusest lahti öelda on raske.

Erinevad reaktsioonid

Sõprade reaktsioon midagi erilist ei olnud, sest ka mitmed tema tutvavad osalesid No Shave November'is. Valdavalt ütlesid sõbrad lihtsalt: „Norm“. Karl ema aga leidis selles palju nalja ning ütles ta habeme kohta: „Paras pornograafia, mis sul ees on“. Karl see ei heidutanud ning pole ka põhjust, sest No Shave November ja Movember on mõlemad ülla eesmärgiga üritused ning nendes osalemist tuleks hoopiski julgustada.

FOTO: ELISABETH PRANTS

TREFFNERIST SIHIKINDLALT SAKSAMAALE

ANNI LEENA KOLK

Helge Lilleorg lõpetas 2009. aastal humanitaarklassi, läks Saksamaale õppima ning jäigi sinna. Praegu tegutseb ta konsultatsiooniettevõttes Mckinsey & Company värbajana. Miilang uuris, kuidas ta välismaale jõudis, millega praegu tegeleb ning mida üks piiri taha minekust unistav gümnasist võiks teada.

Kuidas just Saksamaale sattusite? See mõte hakkas arenema hästi varakult. Käisin pärast kümnenendat ja üheteistkümnendat klassi Saksamaal ajalootemaalistes suveakadeemiates Torgelows ja Wolfenbüttelis. Mulle nii meeldis seal, et läksin 12. klassi alguses saksa keele õpetaja Mall Matto juurde ja küsisin, kuidas saada Saksamaale tasuta õppima. Uuris just tasuta võimalusi, kuna mu vanematel ei olnud Eesti palgaga võimalik minu Saksamaa-elu täielikult toetada. Seega otsisin stipendiumit, mis kataks õppe- ja elamiskulud täielikult. Enamik stipendiume olid reeglina, et pead olema juba aasta aega Saksamaal õppinud ja hinded peavad head olema. Õpetaja ütles, et kui teed keelediplomi, siis saad kandidee-

rida DAAD stipendiumile. Ma tegin seda ja saatsin dokumendid ära. Pidin küll väga varakult välja mõtlema, mida õppida tahan ja kus, juba jaanuaris oli vaja ära otsustada. Olin kahevahel: kas ajalugu või majandus. Lõpuks otsustasingi ajaloo kasuks. Osutusin valituks ja 2009. aasta septembris lendasin Freiburgi. Kui ma ülikooli sisse saanud poleks, siis oleksin võib-olla ka lapsehoidjana läinud.

Kuidas saite rahalist toetust? On see üldse realistlik, et on soov minna välismaale, aga raha pole? Tol hetkel, kui läksin oma küsimusega Mall Matto juurde, siis ei tundunud see kuigi realistlik. Mõtlesin, et kes siis peaks minu elu kinni maksma. Aga sõltub riigist. Saksamaal näiteks on DAAD, inglise keeles German Academic Exchange, mille eel-

duseks on see, et keelediplom on olemas. Ma käisin Raatuse koolis, mu esimene võõrkeel oli saksa keel. Pärast läksin Treffnerisse. Tol ajal oli Tartus kolm või neli kooli, kus sai saksa keele diplomit teha, nende seas ka Raatuses ja Treffneris. Teiste riikide kohta ma stipendiumivärki ei tea, see on riigiti väga erinev. Eestis on veel Kristjan Jaagu stipendium näiteks. Ma sain hiljem ka ühe Eesti üliõpilaste toetusfondi toetuse USAst, äkki oli 2400 eurot. Lihtsalt peab uurima! Kui kõige kallimasse linnas ei lähe, mis on Saksamaa puhul München, vaid lähed näiteks Berliini või Düsseldorf, siis kindlasti leiad poole kohaga töö, elad ühikas ja saad kuidagi hakkama.

Saab ka laenu võtta, ka mina võtsin magistri ajal õppelaenu, sest siis mul enam DAAD stipendiumi ei olnud. Münchenis on vaja vähemalt tuhat eurot kuus, et ära elada. Poole rahast teenisin firmas Bain&Company töötades ja ülejäänud laenasin või sain selle lühema stipendiumi kaudu. Vanemad said ka aeg-ajalt aidata. Kes tahab, see leiab mooduse.

Mis oli kohale jõudes teisiti, kui alguses arvasite? Mis oli raske? Saksa keeles ajaloosseede kirjutamine, mis pidid olema 15-20 lehekülge pikad, oli päris hull. Ja kuna Freiburg on väike koht, siis mina olin seal eestlasena nagu mingi eksootiline loomake. Selles linnas õpivad kohalikud ajalootudengid tavaliselt õpetajaks, nad on mõnest külast pärit ja eriti maailma näinud ei ole. Palju küsiti, et mis sa siin teed, miks just Freiburg? Sakslastega esimesel paaril aastal sõbraks saada oli ka raske. Mul oli oma Ida-Euroopa gäng, kus oli Tšehhi inimesi, slovake, üks leedukas ja nii edasi. Mulle meeldis küll see uudsus, aga vahepeal oli raske ja mõtlesin küll, et mis ma nüüd teen. Elukoha leidmine oli samuti välismaalasena raske. Ma leidsin lõpuks kuskil linna ääres kahe vanainimese keldrikorrusel koha, aga see oli väga kaugel igasugustest asutustest. Tahtsin juba varsti uut otsida, aga kohe ei leidnud. Oli vaja teadvustada, et tuleb ise enda eest seista ja hoolitseda, keegi teine ei hakka sinu pärast rabelema.

Milli-ne näeb välja teie tavaline tööädal konsultatsioonifirmas?

Esmaspäevast kolmapäevani olen Müncheni büroos. Loen e-kirju ja vastan neile, hästi palju on meilipõhist suhtlust. Pean inimesi intervjuerima ja ka uusi intervjuusid korraldama. Mõnikord on nii, et reedel on intervjuude päev, kuhu tulevad mitu kandidaati, siis ma lendan neljapäeval näiteks Brüsselisse ja viin reedel selle päeva läbi. Pärast seda lendan Münchenisse tagasi. Suvel oli seda üsna tihti, sügisel mitte nii väga. Vahel korraldan värbamisüritusi ka.

Töös on põhiliselt tähtsad suhtlemisoskus, veenmisoskus, empaatia, analüütiline ja loogiline mõtlemine ning probleemide lahendamisoskus. Inimeste tölevõtmisel on sageli nii, et kõikidel osapooltel on vastakad huvid ja siin kõiki osapooli õnnelikuks teha on väga-väga raske. Siin kehtib ütlus: „Hundid söönud, lambaderved.”

Kas välismaal oli raske tööd leida?

Saksamaal on nii, et pead käima praktikal. Kui otsisin esimest praktikat erafirmas, siis nägin ainult paari kuulutust, kus öeldi, et humanitaarteaduste tudengid on ka oodatud. Saatsin circa kakskümmend CV-d siiski ära, mind kutsuti kahte-kolme kohta intervjuule ja ma sain ühe pakkumise. Lisaks oli esimene täiskohaga töö leidmine on raske. Pärast ülikooli lõpetamist esimest tööd otsides saatsin ma 30-40 firmasse oma dokumendid, mind kutsuti neljale või viiele vestlusele ja sain kaks pakkumist. Vahetasin sel aastal tööd ja mind värvati üle sotsiaalmeedia kanali LinkedIn kaudu, kus ma tavaliselt tegelikult ise inimesi värban. Esimese tööko-

ha jaoks pead ise rabelema, hiljem värvatakse lihtsalt üle.

Kas humanitaaralade õppimine hakkab siis mõtetuks muutuma, kui neile nii vähe pakkumisi on?

Ma ei ütleks kunagi, et see on mõttetu. Mul on üks sõbranna, kes on ajalugu õppinud ja on praegu Äripäeva büroos ajakirjanik ja teeb finantsanalüüse. Kui inimene on töökas ja järjekindel, siis leiab ikka töö. Ega see, et keegi humanitaarala õpib, ei tähenda, et ta muudest asjadest mitte midagi ei jagaks. Koolis meeldis mulle ajalugu, aga ülikoolis õpetati seda hoopis teistmoodi ja poole pealt tundsin, et see ala ei sobi mulle. Kuna mul oli stipendium ja polnud plaani B, siis tegin selle ikkagi lõpuni. Magistris õppisin juba consumer affairs'i, mis on seotud turunduse ja majandusega. 12. klassis mind ei huvitanud, kuhu tööle minna. Mõtlesin lihtsalt, et õpin seda, mis meeldib ja küll leian ka töö. Nüüd tagantjärele soovitan, et kui on huvi humanitaarala vastu, peab kohe praktikale rõhku panema. Võiks mõelda, kelleks tahad saada ja mis on kõige lühem tee sinnani. Tänapäeval on majanduse õppimine kõige lihtsam võimalus. Muidu peab nii palju sebima, ei ole mõtet oma elu raskeks teha. Kui ma ajalugu õppisin, siis olin ülikooli ajal ka arhiivis tööl. See oli õudne! Kuna ma olen ekstravert ja seal olid ainult introvertidele sobilikud tööülesanded, siis sain aru, et see on vale koht. Vahel peal panin arhiivi keldris taustaks „Ärapanija” mängima. Ajaloolastele on kohti üldse hästi vähe. Professorikoht näiteks küll, aga sa pead ei tea kui mitu aastat koolis olema ja ei ole mitte mingit kindlust, et sa selle koha saad. Töökohti humanitaaridele on vähe, aga kui tunned, et see on sinu tee, siis

tuleb oma südame häält kuulata.

Kas on plaanis Eestisse tagasi tulla?

Kuna mul on juba kaheksa aastat Saksamaal elukaaslane, siis hetkel ei plaani. Aga oli aeg, kui ma tahtsin tagasi tulla. See oli baka ja magistri vahepeal, kui ma veel ei teadnud, kelleks saada tahan. Ma ei teadnud ka seda, kas ma magistrisse üldse sisse saan. See oli selline ebakindel ja raske aeg. Praeguseks olen ma siin ära harjunud. Mu terve täiskasvanuelu on olnud Saksamaal, mul on siin oma võrgustik olemas. Olen Müncheniga nii ära harjunud, et ega ma ei viitsiks ka mõnda teise Saksa või Euroopa linna kolida. Kui, siis tahaks minna aastaks Austraaliasse või Aasiasse reisima või hipina kuskil vagunelamus elada vahelduseks bürooelule. Võiksin kuhugi mujale välismaale minna küll, aga Euroopa piires pigem mitte. Mul hakkaks Eestis igav. Variante, kuidas ja mida teha, on vähem ning Eestis on minu jaoks liiga rahulik.

Kas Eesti jääb järjest väiksemaks?

Kui eestlane elab Eestis, siis on tal teine vaatenurk, kõik lähivad ära ja see on nii nõme. Aga mul on sellel teine perspektiiv. Inimesed on tihti umbes kümme aastat eemal ja tulevad Eestisse tagasi, näiteks lapsi kasvatama. Mul on nii mõnigi näide tutvusringkonnast. Aga tagasitulekut ei saa pikalt ette planeerida. Ma olen Eesti sõpradega ja oma perega tihedas kontaktis, aga eks see ole igähe otsustada, kui palju ta eestlastega suhtleb ja Eestis käib. Eesti puhul on palju plusse: eestlased ei ole üldse konservatiivsed, teatud teemades on nad palju edumeelsemad, eriti võrreldes sakslastega. Seda on märgata tehnilisel tasemel, rääkides näiteks 4G või 5G internetist ja idufirmadest. Ühiskonnas ka – Saksamaal räägitakse

palju, kas ja kuidas saavad naised laste kõrvalt töötada, aga Eestis on täiesti normaalne, et lastega naine töötab. Eestis väärtustatakse ka looduslähedust hoopis rohkem. Inimesed on kahe jalaga maa peal. See on ka Eestis tore, et inimesel on korter või maja ja osal veel suvema ja või talu. Saksamaal seda ei ole. Kui sul on kaks elamist, siis oled ikka väga rikas. Enamasti elatakse üürikates. Haridussüsteem on ka Eestis palju parem: vaadake PISA tulemusi! Ma ei vaatle seda teemat nii must-valgelt, et Saksas on elu lill ja Eestis pole mitte midagi...

Mida soovitate gümnaasist, kes tahab välismaale minna?

Kõigepealt välja mõelda, kuhu ja mida õppima. Oleks hea leida mõni tuttav või tuttava tuttav, kes juba on selles riigis ja tunneb asja. Mul oli üks minust aasta vanem treffnerist, kes õpetas, kuidas midagi teha. Ei tasu kahelda, kas saan hakkama, mina siit väiksest Eestist... Alati tasub mõelda, et lähen välismaale õppima, aga ka küsida endalt, miks ma seda teen? Kas sellepärast, et ema isa käsivad, kohutunne ütleb, olin selles aines koolis hea või lihtsalt tahan minna? See on samm edasi arusaama poole, kelleks saada. Kui tahad arstiks saada, siis mine meditsiini õppima, kui juristik, siis juurat. Aga arvan, et majandus annab kõige rohkem kaarte kätte. IT ka, aga seal peab ikka nupp ka nokkima. Ka sellest pole midagi, kui kool jääb pooleli ja tuled koju tagasi. Minu vanast klassist üks kolmandik õpilastest vahetas eriala. Ei tasu üle mõelda ega ennast teistega võrrelda. Kõik lähivad välismaale, aga sina tahad jääda Tartu Ülikooli õppima – ka see on hea valik ja pärast saab näiteks Erasmusega välismaale minna. Lihtsalt tuleb mõelda, mida tahad, silmad lahti hoida ja ei tohiks lasta ennast teistel mõjutada. Mulle tundub, et koolilapsena oled

nagu vati sees. Välismaal toimus minu areng palju intensiivsemalt ja ma kogesin hästi palju hästi lühikese aja jooksul. See oli väga põnev. Ülikool tuleb paralleelselt ülikooliga, kuigi mulle tegelikult ei meeldinud ülikoolis käia. See oli liiga teoreetiline ja elukauge. Käisin seal, sest see oli normaalne jätk Treffnerile. Aga ma ei nautinud seda, nautisin hoopis tööl käimist, inimestega suhtlemist ja erinevate asjade proovimist.

Kas tundsite Treffneris õpides survet, et peab kindlasti ülikooli minema?

Itaalia päikese all: Helge ühes oma lemmikriikidest

Ei, seda mitte. See oli asjade loomulik käik, ma isegi ei mõelnud kutsekale. Võrreldes Saksa süsteemiga pakutakse Eesti kutsekoolides väga vähe aineid. Võib-olla on Treffneris mingi eeldus, et reaalsed lähivad kõik füüsikat õppima ja humanitaarid ajalugu. Seda ma küll tundsin, et õpetajad kartsid, et äkki saame halvad punktid. Meile näidati, mitu punkti on Eesti keskmine eksamitulemus ja mitu Treffneril. Lõpuks oli minu keskmine 94,6. Aga kui ülikooli ei lähe, siis ega häbi posti ka ei panda. Minu arvates õpilased survestavad end ise.

KAS KELLELGI ON KÜSIMUSI?

RONA BRITT LUUG

Enamasti on tunnis pärast õpetaja küsimust „Kas kellelgi on midagi lisada?” või „Kas on küsimusi?” täielik vaikus. Võimalik, et kõik õpilased ongi kohe esimese korraga keerulisest matemaatikaülesandest või füüsikateoreemist aru saanud. Tegelikult on kahjuks sage li nii, et küsimusi ei julgeta esitada ning oma arvamust ei peeta piisavalt oluliseks. Mis juhtuks, kui võtaks nädala jooksul julguse kokku ning prooviks senise vaikimise asendada küsimustega?

Proovisin viie päeva jooksul esitada võimalikult paljudes tundides küsimusi või avaldada oma arvamust. Esialgsed eesmärgid olid väga, ehk liigagi, lennukad. Tagasihoidlik meel ja väike hirm viis nii mõnegi plaani luhta. Õppisin ikkagi palju, isegi kui kõik eesmärgid ei saanud täidetud.

Püstitatud eesmärgid

Esialgu seadsin endale ranged reeglid ja lennukad eesmärgid. Viie järjestikuse päeva jooksul pidin esitama vähemalt kolmes tunnis küsimuse või avaldama oma ar-

vamust. Külm ilm aga tegi oma töö ning järjestikku viis päeva ma koolis ei olnud, seega on need viis päeva kahe nädala jooksul, mitte järjestikused. Samuti on üllatavalt raske oma vanadest harjumustest lahti saada. Julguse kogumine võttiski vahepeal aega 75 minutit - tund sai läbi enne, kui mina jõudsin suu lahti teha. Tunnis kaasa rääkimine ja küsimuste esitamine nõuab ka aktiivset tunnis kaasa mõtlemist ja ka kodust eeltööd (ning mitte ainult kunstiajaloo puhul). Sellest võib järeldada, kui tublid on need paar õpilast klassist, kes teistest sagedamini tunnis kaasa räägivad.

Esimesed küsimused

Alustasin eksperimenti tagasihoidlikult - esitasin küsimuse filosoofia tunnis klassikaaslastele, kes tegid esitlust Camust. Küsisin eksistentsialismi ja nihilismi erinevuse kohta, sest olin huvitatud ning ei teadnud seda. Igal teisel päeval oleksin vastust tõenäoliselt vaikselt pingi all googeldanud, kuid õpetajalt selgituse saamine ja ehk isegi klassisisese diskussiooni algatamine on mitu korda etem kui napisõnaline subjektiivne arvamus internetist. Pärast esimest küsimust oli rohkem julgust ka edaspidi päeva jooksul küsimusi esitada. Hakkasin vaikselt oma senist argust hukka mõistma.

Julgus oleneb tunnist

Kogu vastutus ei saa lasuda õpila-

se õlgadel. Ehkki vaikselt õpilasel (nagu mina) on kaasa rääkimine ükskõik millises tunnis väike eneseületus, oleneb julgus tunni ülesehitusest. Näiteks oli väga lihtne esitada küsimusi eesti keele tunnis, sest tunni eesmärk ongi töötada klassiga koos ning kohe, kui midagi segaseks jääb, küsida. Õpetaja on kogu tunni vältel valmis seletama, vastama ja vajadusel veel kord seletama. Loengu pidamise asemel küsib õpetaja pidevalt tagasisidet ja õpilaste arvamust. Mõnes teises tunnis ongi pika loengu vahele raske oma küsimust või arvamust poetada, ehkki õpetaja paar korda tunnis pärib: „Kas teil küsimusi on?” Tunnis, mis eeldab õpilastest aktiivset osalemist, on oluline osa ka tagasisidel õpetajale, mistõttu on neis ainetes vaikimine suurem patt kui loengulaadsetes tundides.

Arvamuse avaldamine

Olles tavatult arg ja vaikne õpilane, ei ole ma kunagi tunnis palju kaasa rääkinud. Harvad korrad esinevad vaid siis, kui õpetaja öeldu on mulle vastukarva ning olen teemal informeeritud ja valmis vajadusel vastu vaidlema. Üks selline kord tuli ette ühiskonnaõpetuse tunnis, kui rääkisime keskkonnast ning sellest, kui suur on riigi vastutus keskkonna hoidmisel. Minu (ja mitmete teiste klassikaaslaste, nagu hiljem aru sain) ja õpetaja arvamused läksid lahku ning arvamuse avaldamine oli tavapärasest lihtsam, kuna meeles mõlkus eksperiment. Seekord algatasin klas-

sisese diskussiooni, mis oli huvitav ja silmiavav, ning olin salamisi enda üle veidi uhke. Sellegipoolest kahtlesin hiljem oma sõnade ja arvamuse vajalikkuses ning väärtuses.

Pettumus

Vastupidiselt ootustele ei suutnud ma Priidu Beieri kunstiajaloo tunnis viieväärilist küsimust esitada. Kõik teavad, et kunstiajaloo tunnis küsimuste esitamine on kõige kasulik asi, mida õpilane teha saab. Lisaks mõnele õnnelikule viiele on õpetajal erakordselt palju teadmisi ja huvitavaid fakte, mida kuulata. Liiga

“Igal teisel päeval oleksin vastust tõenäoliselt vaikselt pingi all googeldanud.”

nukraks viiest ilma jäämine mind ei teinudki, sest sain väga palju targemaks. Tegelikult tasub igas tunnis küsimusi esitada siirast huvist ja uudishimust, vastasel juhul ei jää vastusedki meelde.

Tublid küsijad ja kaasarääkijad

Kõige keerulisem igas tunnis kaasa rääkimise puhul on suur eeltöö, mida see nõuab. Enesekindlus en-

das saabub siis, kui oled igas ainetunnis kuulnud ja kaasa mõelnud. Siis saad olla kindel, et küsimust pole tunnis juba esitatud või teemat juba väga põhjalikult käsitletud (samal ajal, kui sina pingi all raamatut lugesid). Kõigist harjumustest, nii ka vaikimisest, on raske lahti saada, kuid teadus näitab, et uue harjumuse tekitamine võtab aega 30 päeva. Seega, kel huvi ja tahtmist saada aktiivse(ma)ks õpilaseks: proovi ühe kuu jooksul tunnis rohkem kaasa rääkida. Ole julge, avalda oma arvamust. Lolle küsimusi tegelikult polegi olemas.

FOTO: TANEL TAMM

ÜHE ÕNNETUS ON TEISE ÕNN EHK ORGANIDOOORLUSEST

GRETE ISABEL HUIK

5.-8. novembrini toimus Tartus MEFF18 ehk Meditsiiniteemaliste Filmide festival. Neljal öhtul näidati Ahhaa teaduskeskuses või Tartu Ülikooli Kliinikumi Linkbergi auditoriumis erinevaid meditsiinalaseid filme. Minu artikkel on inspireeritud festivalil linastunud Prantsuse-Belgia linateosest „Heal the living“.

Filmielamuse tegi minu jaoks meeldejäävas dr Katrin Elmet, kes on erialalt anesthesioloog ja töötab Tartu Ülikooli Kliinikumis arst-õpejõuna, ning tuli seda filmi kommenteerima, samuti filmijärgsetele küsimustele vastama. Filmi põhieesmärk oli tutvustada organidoonorlust.

Mõtlemapanev õhtu

Filmis sattus 17-aastane noormees Simon autoõnnetusse, mille tagajärjel saabus ajusurm. Kuna tegu oli alaealise poisiga, pidid kaotusvalu vanemad võimalikult kiiresti otsustama, kas nad loovutavad oma poja toimivad organid abivajajatele. Samal ajal ootas südamesiirdamist

kahe kahekümneenda poja ema Claire, kelle jaoks oli Simoni süda tol hetkel ainsaks päästerõngaks. Algas võidujooks ajaga, et veel tänu masinatele toimivad organid võimalikult kiiresti teises linnas elava abivajajani toimetada. See film pani tõsiselt mõtlema, kui habras elu on ja kunagi ei tea, millal üks või teine haigus just mind või minu lähedast tabada võib. Dr Elmeti kommentaarid ja vastused puudutasid eelkõige just Eestit ja siinset elanikkonda, mistõttu leian, et see teema väärib kindlasti kajastust, sest just nii on võimalik päästa nii mõnigi elu.

Hirmudest ja eelarvamustest

Paar aastat tagasi oli veebilehel digilugu.ee oma organidoonorluse soovist teada andnud ainult 3000 eestlast ja tihtipeale ei tõstatata seda teemat ka lähedastega vesteldes, sest ei usuta, et minuga midagi juhtuda võiks. Samuti arvatakse, et kui lubada oma organeid teistele, jääb surnukeha nn „tühjaks“ ja haavad ömmeldakse pärast lohakalt kokku ehk surnukeha jääb inetu ja lahtise kirstuga matuseid ei saa korraldada. Omaette hirm on ka see, et kui lubatakse keha doonorluseks, kasutatakse kõiki võimalikke organeid. Seejuures usutakse, et välja võetakse ka silmamunad.

Vaid üks lõige

Tegelikult sooritatakse lahkunu- le üks lõige, mis saab alguse rindkerest ning hargneb naba kohal kaheks – niinimetatud Mercedese lõige. Haava kokkuõmblemise korralikkuses ei tehta mingeid jä-

relandmisi seepärast, et opereeritav on surnud. Seega õmblus jääb alati viisakas. Silmadest ei võeta kunagi terveid silmamune, vaid ainult sarvkestad, mis asuvad silmamunade taga, ning väliselt ei muutu nende eemaldades mitte midagi. Seega kõik füüsilist väljanägemist puudutavad hirmud on asjatud.

Kus on inimese hing?

Omaette lugu on usklike inimestega. Dr Elmet tõi näiteks, kuidas ühe ajusurmas oleva naise usklik abikaasa küsis tema käest, kus asub kehas hing. Nii nad siis arutlesid, kas südames või ajus. Lõpuks jõudis mees arusaamisele, et ajus, ja kuna saabunud oli ajusurm, siis hing on naise kehast juba taevasse lahkunud ning südame loovutamine ei ole mingi probleem. Tegelikult ei ole ükski suurem usk organidoonorluse vastu. Vastupidi – lausa toetavad seda, kui pärast enda surma on võimalik teisi enda elunditega aidata. Aga küsimus, kus asub inimese hing, paneb lähedased kõhkleva, sest ühest vastust sellele ju tegelikult polegi.

Loeb lähedaste soov

Kui täisealine inimene otsustab oma eluajal, et soovib pärast surma oma organid abivajajatele annendada, on võimalik vastav märge teha www.digilugu.ee-sse sisse logides. Ometi küsitakse pärast surma alati perekonnaliikmetelt, kas nemad on annetamisega nõus. Ja kui keegi on kategooriliselt vastu, jääb doonorlus ära, vahet pole, kas inimene ise seda tahtis ja ka oma soovist kirjalikult teada andis. Selline soovi eira-

mine tundub mulle väga ebaõiglane eelkõige lahkunu enda suhtes.

Kõigest tundide küsimus

Kui dr Elmetilt küsiti, kas peale surma on tõesti vaja arstidel viivitamatult lähedaste nõusolekut doonorluseks, vastas arst, et nii kiire sellega ei ole. Inimesed vajavad kõigepealt aega, et lähedase surm kohale jõuaks. Pärast sellist vastust eeldasin, et mõned päevad on ikka aega elundidoonorluse võimalust kaaluda, ent tuli välja, et Eestis on hoitud elundeid töös kõige kauem kaks ööpäeva. See on minu silmis üks põhjus, miks iga inimene, kes soovib pärast oma surma teistele head teha, peaks eelnevalt oma soovi üles märkima, et lähedasi otsustamisest säästa ning organite eduka kasutamise tõenäosust suurendada.

Scandiatransplant

Filmijärgsel arutelul sain teada, et Eestis tulevad enamik organidoonoritest intensiivraviosakonnast, kus on patsient reeglina juba pikemalt viibinud, mitte auto- või muudest õnnetustest. Seda seepärast, et enamike avariide korral ei jõua kiirabi piisavalt kiiresti õnnetuspaika ja elundid lakkavad töötamast. Intensiivis viibides oskavad arstid vaadata ja analüüsida, kas inimesel on veel lootust paranemiseks või ei. Negatiivse vastuse korral hoitakse organeid masinatega tööl. Kõiki Skandinaavia riike ühendav organisatsioon, mis vahendab abivajajaid ja doonoreid, on Scandiatransplant. Eesti on selle liige aastast 2017 ja sellele eelnes pikk „tõestamise“ periood, mille vältel andis riik ära palju kvaliteetseid organeid. Organisatsioon aitab aastas umbes 2000 patsienti ning selle pa-

nus on eelkõige logistika korraldamine, sest kui haiglad peaksid ise otsima ka lennukeid ja transportivat meeskonda, veniks kogu protsess võimatult pikaks.

Sobiv patsient

Ideaalselt doonorilt saadakse enamasti mitu organit. Parimal juhul võetakse süda, mõlemad neerud, kopsud, pankreas ja maks. Erinevaid sooli ei taheta, sest need on väga õr- nad. Eestis on elundidoonorlus abivajajatele tasuta - see tähendab, et kõik kulud katab haigekassa. Kuid murekohaks on see, et tihtipeale on järjekorrad väga pikad. Kui inimese ootab elundisiirdamist, peab ta olema sisuliselt igal hetkel valmis operatsiooniks: kui Skandinaaviast saadakse sobiv organ, opereeritakse keskmiselt 2-3 päeva jooksul. Olles järjekorras, tuletatakse patsiendile alati meelde, et kui ta viibib elundidoonori leidmise hetkel välismaal ja kohe- selt koduriiki ei naase, antakse võimalus järgmisele. Ehkki Eestis pole tavaline, et järjekorras siirdamist ootav patsient sureb enne, kui kord temani jõuab, siis mujal maailmas on

see küllaltki levinud. Järjekord ei moodustu põhimõttel „kes ees, see mees“, vaid võetakse arvesse ka tulevikuväljavaateid. Kui ühte südant ootavad pensionär ja koolilaps, antakse ilmselt võimalus nooremale, sest tema saab südant potentsiaalselt kauem kasutada. Kuid see ei tähenda, et kõikide vanemate inimeste šansid kohe väiksemad on - arvesse võetakse ka järjekorras oodatud aega.

Vaatamata sellele, et hetkel oleme me noored, peame mõtlema siiski tulevikule. Surnuna ei ole mul tegelikult vahet, kas mind maetakse kõikide organitega või mitte, kuid kui samal ajal võiks keegi minu terve elunditega kvaliteetset elu elada, on erinevus suur.

Mõtlemapanev linateos: kindlasti väärt vaatamist

KOGENUD KÜMNENDIKUD JAGAVAD MÕTTEID ELUST JA TREFFNERIST

KERTU LIISA LEPIK
JOHANNES SARAPUU

Ühel pimedal novembrikuu pärastlõunal kutsusime 9/10* kooki sööma. Esindatud olid kõik sel sügisel ühist kooliteed alustanud klassid. Vestlesime kooli teemal ja arutasime maailmaasju. Jagame teiega värskete treffneristide mõtteid.

Noorte treffneristide arvates ei ole Treffneris üldse nii raske kui kardeti, pigem oli kahtlusi sissesaaamise osas.

Üldiselt ollakse oma klassidega väga rahul, kiidetakse nende ühtsust. Pisut kurtsid aga need, kes sattusid gümnaasiumis kokku vanade klassikaaslastega, mistõttu ei muutunud nende jaoks suhtlusringkond nii palju, kui nad oleksid tahtnud.

Üks vahva näide klassides valitsevast ühtsusest on E18 - neil on Facebookis eraldi sünnipäevagrupp, millest sünnipäeva lähenedes eemaldatakse sünnipäevaline ja siis otsustavad alles jäänud liikmed, kuidas nad teda üllatavad. Tehtud on kaarte, mängitud aardejahti, küpsetatud kooke ja ka lauluga tervitatud.

Rebaste lemmikosaks ristimisest olid tantsukavad õhtuses programmis. C-klassi dance battle'i võit hämmastas ka neid ennast. Tulevasteks ristimisteks aga soovitati süsteemi, kus igal rebasel on oma isiklik jumal.

FOTO: KERTU LIISA LEPIK

„Mind nii häirib, et meie koduplaneet sureb”

Suurima maailmaprobleemina näevad rebased meid ümbritseva keskkonna aeglast hävingut. Prügi tekib nii palju, et seda pole kuhugi enam panna. Suure probleemina toodi välja ka see, et inimesed kipuvad üksteist valesti mõistma, seda eriti poliitikas. Valimisdebattides räägitakse üksteisest mööda ning küsimused ei saa vastuseid. Inimesed paistavad muutuvat aina laisemaks ja rumalamaks, sest elu on nii mugavaks läinud.

Panime kümnendikud ka oma tuleviku peale mõtlema - leiti, et võiks mõnda aega välismaal elada või vahetusaastale minna, kuid lõpuks tahetakse ikka Eestisse tagasi tulla. Ametite poolest leidus mõtteid ajakirjanikust lendurini.

Rebased kiidavad

Õpilased on väga rahul sellega, kuidas õpetajad suhtuvad neisse kui täiskasvanutesse - ei käida järel, kui midagi tegemata, vaid õpilane ise vastutab oma hakkama saamise eest. Mõned õpetajad toodi eraldi välja, näiteks Ülle Seevri oma muljetavaldavate teadmistega Muhuleivast; Andre Pettai, kes öeldes: „Te ei pea mind kuulama,” tagab selle, et kogu klass tegelikult kuulab; ning Eha Paabo, kes suudab terve klassi panna kaasa töötama ja mõtlema.

Suurima plussina Treffneri juures toodi siiski välja saun, mida tantsijad ja kehalise tunnist väsinud õpilased nautida saavad.

** Tegu on kalambuuriga - hammustage läbi, nutikad treffneristid!*

Auravad teetassid:
Miilang kohtus rebastega teelaua taga

KAS JÕULUDE TÄHISTAMISEGA ALUSTATAKSE LIIGA VARA?

LIISBET TEEMAA

Mida ligemale jõuavad jõulud, seda enam kerkivad esile küsimused, millal piparkookid või glögi müüki tulevad? Millal jõulutulukesed üles panna või kuusk osta? Sel aastal saabusid esimese lumega poodidesse nii piparkookid kui ka jõulutulukesed, kuid seda kõike juba oktoobris, mil suvehõng veel mõttes mõlkus. Kas talve esimesed märgid peavadki kohe jõulude tulekut tähistama?

Sellel õppeaastal jäi sügis justkui kahe silma vahele. Esimene lumi jõudis maha sadada kiiremini kui suvemeenutused meelest minna. Lumi aga ei tähistanud varajast talve, vaid asus kommertslikult inimeste mõtteid jõulude poole suunama. Poed panid lettidele esimesed kiiruga kohale jõudnud piparkookid ning kaupluste sissekäike hakkasid kaunistama silmapaistvate jõuluehetega kuused.

Piparkookidega meelitamine

Tundub, et paljud poed on seadnud eesmärgiks jõulud lihtsalt maha müüa. Piparkookidega mängitakse manipulatsioonimängu „Söö rohkem, saad rohkem” ehk ostjaid meelitatakse 3=2 soodustustega. Selle tagamõtteks pole aga mitte jõulurõõmu suurendamine, vaid sissetuleku kasvatamine.

Eks leidub ka poode, kus piparkookid ja jõuluehted on aastaringselt müügil. Kuid siiski tundub, justkui kasutatakse esimest lund kommert-

siaalselt ära, et inimesed talvekülma eest jõuludesse matta. Emotsioonidest ajendatud ost toob ju ometi märgatava summa raha sisse. Seda püütaksegi „Jõulud juba koputavad ukse taga - osta kallimale kingitus siit!” taoliste loosungitega saavutada: kiireimat sissetulekut.

Kas varajane jõulumeeleolu on tähtjaline?

Jõulude varajane hõng kodudes pole kunagi olnud midagi halba. Jõulupühad tähistavadki soojust ning rõõmu ka külmal ajal. Kui lumi tuleb maha, tunduvad ka jõu-

lud kohe tulevat. Ent kas seda kõike juba oktoobris näidata pole veidi liiga vara? Jõulutuled säravad ka päise päeva ajal vihma käes, ent kas sellel on mõtet? Veel hiljuti räägiti, et jõule peaks tähistama siis, kui püsiv lumi maha sajab, kuid püsivat lund võib praeguse kliimaga väga kaua otsida. Jõulude tähistamise alustamiseks õige aja otsimine koondubki lõpuks igaühe sisetundele. Naabritel võivad päkapikukujukused ja pärg küll juba oktoobris näha olla, ent pole viga, kui endal need paar päeva enne jõule paika pandud saavad.

Marie Helene Puurand, 11.e

Jõulud on meelerahu ja armastuse aeg. Rahulikust elutempost on muidugi asi kaugel, pidevalt käib hüsteeria, mida tuttavatele kinkida, pidustused ja kodu kaunistamine. Sellegipoolest arvan, et jõulude tähistamisega pole kunagi vara alustada! Minule tekitab see aasta aeg sooja tunde ja naudin tähistamist täiel rinnal. See on suurepärane viis, kuidas aastale punkt panna.

Erich Richard Rosental, 10.b

On südanovember, astun koolist kesklinna poole – kaubamajade külge kinnitatakse jõluehteid. Väljas pole veel lund, kraadid napilt o juures, inimesed juba valmistuvad. Kas õige hetk selleks ei peaks olema hoopis esimene advent – päev, mil kaotada mõistus ja riputada igale poole tulukesi ja kuulikesi, et tunda rõõmu, mis on asendanud lapsena jõulusoki seest leitud kommi tunde sooja tundega meie kõigi sees?

Mida arvavad treffneristid?

Gerda Pihle, 11.d

Jõulud ja talv on väga mõnus aeg. Kõik on rõõmsad ja erakordselt head, kodud ja linnad on kaunistatud, pühademeleolu saadab tervet detsembrit. Kogu see jõulutrall hakkab pihta tegelikult juba pärast halloween'i ehk siis oktoobri lõpus. Minu meelest on liiga äkiline, et üleöö toimub nii drastiline muutus. Ma küll väga armastan jõule ja üldse talve, aga arvan, et novembrikuu keskel oleks paras aeg hakata pühadeks valmistuma, mitte varem. Olen kuulnud enda ümber kommentaare, mis viitavad samuti sellele, et oktoober ja novembri algus võiksid ikkagi jääda sügisele. Jõulud on küll imeline aeg, aga liiga palju head pole ka hea!

KINGI AEGA, MITTE RAHA

KARMEN KUKK

Jõuludega kaasnevad tahes-tahtmata kingitused. Kuidas aga pääseda nende ostmisega kaasnevast stressist ja päriselt kedagi õnnelikuks teha?

Kui öelda märksõna „jõulud”, siis üks keskmine tänapäeva ateist mõtleb ilmselt esimeste seas kingitustele: nooremana nende saamise ja vanemaks saades üha rohkem nende kinkimise peale. Kinkimine on tore traditsioon, mis annab meile põhjust lähedasi meeles pidada ja tänada. Ometi on selle väärtus järjest langemas, sest tundub, et kõigil on kõik olemas, ning napib ka aega, mida kinkide läbimõtlemissse ja planeerimisse panustada.

Kommertspühade ajastu

Jõulude, nagu iga teiseigi püha või tähtpäeva eel täituvad poeletid kõikvõimaliku, suuremas osas ebavajaliku kaubaga, mida kingitusejahl olevad inimesed mõtlematult kokku ostavad ja hiljem edasi kingivad. Osaliselt on selles ületarbimises süüdi kauplused, kes näevad kõiges võimalust rohkem raha teenida ning meelitavad kliente

erinevate kampaaniate ja soodustustega. Sellistest pakkumistest üritatakse võtta kõike, mis võtta annab (või pigem osta kõike, mida osta annab?) ning jõululaupäeva lähenedes toimub poodides aina suurem ostuhullus. Inimesed loodavad „mida rohkem ostad, seda rohkem säästad” mõtteviisi peale, kuid kokkuvõttes kulutavad nad üleliia raha tarbetute asjade peale, mida ei lähe mitte kellelgi vaja. Sellisel tarbimiskäitumisel on aga tõsine mõju keskkonnale ehk kokkuvõttes kannatavad nii loodus kui ka rahakott.

Kohustuslikud kingitused

Samuti on kingituste tegemisest kadumas soov päriselt kedagi rõõmustada ning sellest on saanud justkui tüütu kohustus, mis tekitab stressi ning millega pideva ajapuudusega võitlejad peavad tegelema. Kingitusi tehakse justkui suuresti ainult ühiskondliku surve pärast. Olgugi et see traditsioon on oma väärtust minetamas, on ju alati jõulude ajal kingitusi tehtud ning seega üritatakse seda kommet edasi kanda kvaliteedist hoolimata. Neisse ei pühendata aega ja nii satuvadki aastast aastasse kingikotti sarnased ebakvaliteetsed ja kasutatud esemed, mis lõpetavad kas prügikastis või heal juhul riigili tagumises nurgas. Tõenäolisem on isegi viimane variant, sest inimesed tunnevad ka veidrat survet

kõiki kingitud esemeid alles hoida. Võib-olla on see vankumatu usk kingi personaalsusesse, soov kõiki mälestusi füüsilisel kujul alles hoida või tahe kinkijale mitte pettumust valmistada. Nii toimub asjade kuhjumine, sest kui kingituse tegemine ei valmista rõõmu kinkijale, siis on väga raske heameelt tekitada ka selle saajas.

Kingi aega

Asju on meil kõigil liiga palju. Mida aga kellelgi piisavalt ei ole, on aeg. Me tormame pidevalt üksteisest mööda, sest alati on vaja midagi tähtsat teha. Seega võiksime

kõik üksteist rõõmustada hoopis teineteisele aja kinkimisega. Võtta see aeg ja minna näiteks koos matkale või küpsetada ühiselt üks kook. Vahel piisab lihtsalt koos maha istumisest ja omavahel rääkimisest, sest ka tõeliste vestluste arv on loetud. Samuti on toredad isetehtud kingid, kus on näha kinkija panust ja siirast soovi kedagi õnnelikuks teha. Sellised kingitused jäävad meelde kordades kauemaks kui ükskõik, mis muu ese, olenemata selle rahalisest väärtusest. Materiaalsed asjad tulevad ja lähevad või jäävad toanurka tolmu koguma, aga ilusad mälestused jäävad südamesse palju kauemaks. Seega enne järgmist kingiostu tuleks kõigil korra järele mõelda: nii mõnestki poeriilule tagasi pandud esemest võidavad lõppude lõpuks kõik.

“Materiaalsed asjad tulevad ja lähevad või jäävad toanurka tolmu koguma, aga ilusad mälestused jäävad südamesse palju kauemaks.”

TEEME SEL AASTAL TEISTMOODI KINGID!

KIRKE MARIA LEPIK

Mis oleks, kui kingiksime tänavu lähedastele midagi, mis tooks rõõmu ka kellelegi kuskil kaugemal? On mitmeid võimalusi, kuidas soetada kink, mille eest on tänulikud teisedki.

MTÜ Mondo heateokingitused

Kas poleks tore kinkida lähedasele päikesepaneel Myanmaris kooli ühiselamus või kana Keenias? Või soetada kingiraha eest Ghana lesknaisele kits, koolitarbeid arengumaade õpilastele ja välikäimla Afganistani koolile?

MTÜ Mondo pakub heateokingitusi nii viie kui ka viiekümne euro eest, millega toetatakse Mondo sihtriikides elavaid kogukondi.

Hea Hoog

SA Hea Hoog loob töövõimalusi erivajadusega inimestele ja müüb nende valmistatud käsitööd. Valikus on näputööd kudemistest keraamika ja puidutööni. Sealt leiab kindlasti midagi nii onudele, tädi-dele, väikesele õele kui vanaemale. Võib esitada lausa eritellimuse, et valmiks just selline kink, nagu saaja unistanud on.

Anneta kingisaaja nimel

Õeldakse ju, et andmisrõõm on kõige suurem rõõm. Et see rõõm veel kaugemale jõuaks, võib kingisaaja nimel toetada mõnd head tegevast ühendust või ettevõtmist. Tasub aga tähele panna, et statistiliselt annetatakse kõige rohkem just laste ja loomadega seotud organisatsioonidele. Niisiis julgustab Miilang meeles pidama ka neid, kes nunnumeetri skaalal alumistele pügalatele jäävad.

Yaga.ee

Yagas kaubeldakse kõigega, mida hing ihkab - müüakse teise ringi riideid, eesti disaini, muusikat, sisustuskau-pu ja muudki. Lisaks tavapärasele ostule-müügile on Yaga kasutajatel võimalus oma toodete müügist saadud tulu auto-maatselt annetada enda valitud heategevusorganisatsioonile. Esemad, mille müügist toetatakse heategevust, tunneb ära väikese päikese järgi kuulutusel. Miilang soovib Yaga heategevuspoest soetada sõbrale kingiks näiteks head eesti muusikat Mick Pedajalt või NOËPilt.

KES TOOB SUSSI SISSE KOMMI?

Nägin ükskord Treffneri aatriumis päkapikku.

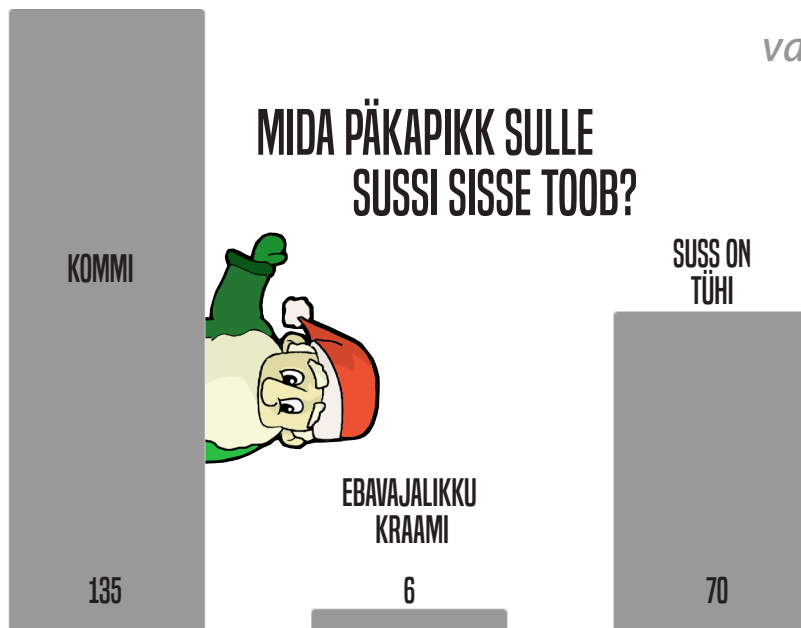
ANNA-LEENA RÄMSON

Kas Sa oled kunagi aatriumis päkapikku näinud? Keegi väidetavalt on. Jõulude ootusega käivad ikka kaasas ühed väikesed mütoloogilised tegelased. Kuidas treffneristid nendes suhtuvad? Tervelt 252 õpilast ja mõned vilistlased saatsid teele oma vahvad vastused.

Usinad õpilased on iga hinna eest püüdnud päkapikke kätte saada: kes on proovinud hiirelõksuga, teostanud ööpäevaringset valvet või teinud aknalaua jahuseks, et sealt jälgi leida.

Ma olen juba arstiteaduse tudeng ja ema mängib mulle ikka päkapikku. Kas ta arvab, et ma siamaani usun? Oleks veel, et sussi sisse, aga ei, saapa sisse! Ma veel kõndisin ringi, šokolaad saapas, sest kiiruga ei tea kah vaadata, mis seal sees olla võiks.

Ükskord tõi päkapikk mulle palju magusat, aga pärast hakkas sellest magusast paha ja ma ei julgenud enam selle jupatsi toodud kraami sisse süüa.

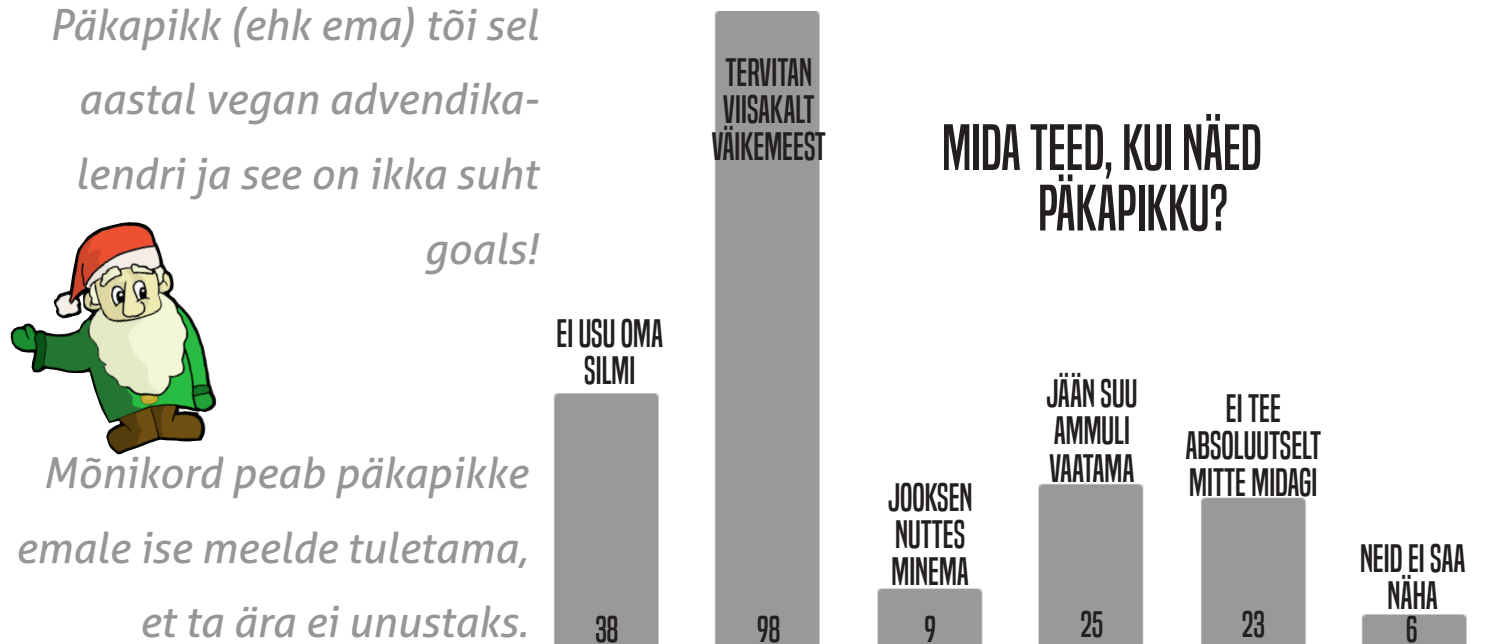
Tahtsin väiksena kardina külge kellukest panna, et ma öösel kuuleksin, kui päkapikk selle alt läbi läheb, sest sokk rippus voodi küljes. Ema ähvardas, et päkapikk on tark ja näeb kellukest ning ei toogi siis midagi. Lõpuks otsustasin mitte riskida ja kelluke jäi panemata.

Meil oli peres kokkulepe: kui mu ema jääb kõige lähemaks kõigi pereliikmete seas, siis hakkavad tal päkapikud käima, ja täpselt nii oligi.

Päkapikk (ehk ema) tõi sel aastal vegan adventikalendri ja see on ikka suht goals!

Mõnikord peab päkapikke emale ise meelde tuletama, et ta ära ei unustaks.

JÕULUHÕNGULINE KULTUURIPRAAD

ANNA WEIDEBaum

Jõuluvaheaeg näib igav ja üritusi on veel vähe? Pole hullu, õpetajad tõttavad appi – igaühel on rikkalikult häid eneseharimis- ning ajaveetmisviise pakkuda.

Aare Ristikivil oli iga kultuuri- valdkonna jaoks soovitusi jagada. Kirjandussoovituse osas polnud kahtlust - õpetaja armastus esimesest silmapilgust on **Karl Ristikivi „Inimese teekond”**. Tegemist on õhukese (ei tohiks kellelgi üle jõu käia!), kuid sisutiheda luuleraamatuga. Kuigi muusikaeelistused sõltuvad kõigil suuresti tujust ning oludest, oskas Ristikivi tuua välja siiski **Hedvig Hansoni**, kelle eksimatu muusikaline intelligentsus on teda alati paelunud. Filmimaailmast on ta valmis alati vaatama **Bob Fosse „Kabareed”**, mis on ka tänapäeval aktuaalne, kuigi esilinastus lausa enne õpetaja sündi. Lisaks on see meelelahutuslik ja väga mitmekihiline, seega võib sealt alati leida enda jaoks midagi uut. Kuna teatrikunst on kaduv, st lindi le seda ei püüa, ei soovita Ristikivi otseselt ühtegi lavastust, kuid ta on

suur tantsuteatri austaja. Õpetaja lisab ka, et kui **Mart Kangro** käsi mängus on, siis julgeb ta alati lavastust soovitada.

Karin Soodla on sage teatrikülastaja. Esimene lavastus, mida ta soojalt soovitab, on Sadamateatris 2017. aastal esietendunud „**Teineteiseta**”, osatäitjateks Maria Annus, Tõnu Oja ja Karl Laumets. Tükk on väheste tegelastega, aga siiski väga sugestiivne, tõekspidamiste konflikt on õpetaja meelest väga veenev. Lisaks toob ta välja, et lavastuse paik on täpselt õige ning näitlejatöö meisterlik. Teine lavastus on **Uue Teatri ja Von Krahli teatri koostööprojekt „BB ilmub öösel” EV100 teatrisarja „Sajandi lugu” raames**. Lavastus on selgelt osalusteatri vormis, mis algab rongisõiduga sündmuspaika ning külastajad kuulavad rongis sõites eellugu toimuvale. Soodla meelest oli juba rongisõit eksootiline ning ka hoone, kus tegevus toimub, on põnev. Veel lisab õpetaja, et EV100 raames korraldas Rahvusrhiiv ajalooõpetajatega koos neile loengusarja „Keerdkäigud”, mis käsitleb Eesti ajaloo eri etappe. Juhtus aga nii, et enne seda, kui ta „BB ilmub öösel” lavastust vaatama läks, olid nad just loengus sama perioodi käsitlenud, seega hästi põnev oli suurte taustateadmistega sellest osa saada.

Tiina Pluumil on soovitusi rohkelt. Lavastustest toob ta välja **Von**

Krahli teatri Renate Keerdi lavastatud „Vaimukuskussi”, mis on õpetaja sõnul muhe ja kummastavalt vabastav vaade inimese rohkem või vähem totrale toimetamisele ses kehas ja vaimus. Teine lavastus on **Kanuti Gildi SAALis lavastatud Juhan Ulfsa-ki, Eero Epneri ja Mart Kangro „Workshop”**. Pluumi sõnul kõneleb lavateos meie argisusest ja ülevusest lummavalt. Filmidest on alatised lemmikud **Paolo Sorrentino „Kohutav ilu”** ning **Jim Jarmusch „Paterson”**. Lisaks julgeb ta soovitada märtsis Eesti kinodesse jõudvat **Asghar Farhadi filmi „Mineviku labürindid”**. Samuti meeldivad õpetajale dokumentaalfilmid: ta soovitab **A. Varda linateost „Paigad, palged”**, mis on ehedalt jutustatud lugu külluslikult elatud elust. Kirjandusest jagunevad teosed kaheks: helged ja mõtlemapanevad. Helgematest soovitab Pluum lugeda **L. Sommeri** maagilisi lugusid või **M. Heinsaare** või **J. Kolgi** luuletusi, mõtlemapanevate seast aga **Michel Houellebecqi** või **Haruki Murakami** teoseid. Kuigi viimased kirjanikud otseselt tuju ei tõsta, võib nende teostes kohata teemasid, millest muidu kipume üle vaatama ja loomulikult on need ka haaravad. Muusika vallas hindab õpetaja praegu eriti soul- ning džässmuusikat. Ajatud lemmikud on **Amy Winehouse** ja **Sade Adu**. Jõuluajal meenub õpetajale alati ka **Leonard Cohen**, kelle avastas meiega samas vanuses!

LOOMENURK

LIISBET TEEMAA

Külm pole üdini halb. Sellest inspireerituna kirjutasid treffneristid, kel näpud veel külmunud polnud, talvise ning jõuluse meeleolu loomiseks sel kuul loomenurka just neil teemadel luuletusi ja haikusid.

Väljas sajab paksu lund
Algamas on teine tund
Vaatan aknast välja õue
Toob see naeratuse suule
Sest ma tean, et kuskil kaugel
Küpsemas on maitsev kringel
Ning et sõbrad on mul head
Andestavad kõik mul vead
Tean et põhjapoolusel
Asjatab üks tore sell
Varsti teeb ta suure ringi
Kodusesse toob kõik kingid
Küll siis täituvad me kõhud
Kui on kätte jõudnud jõulud

Denis Petrov

Lumehelves su
juustes tahab sul teha
pai, sa naerata

Miina Piho

Ma panen põlema küünla
Lõhnad juba kõditavad nina
Tõmban peale pleedi
Ja naudin selle kallistusi

Kätlin Kikas

värisedes ootasin bussi
ja kirusin külma ilma,
kui maailma kaunimad käpikud
ses peatuses hakkasid silma

kindad - kirjud ja karvased,
mis kahjuks pole minu,
panid ka kõledas külmas
nägema ilu.

Liisa-Lota
Jõelet

lennanud lindude sahina saatel
libiseb laugastel sillerdav jää
pigistav pimedus varastab vaated
pilvitu paigake vakka jääb
härmatas himustab rabade rohelust
hajevil hirveke roogudes joob
leinav lehtla sapistab saladust
lörtsi lembuses sositaab soo

Agnes Erika
Kalm

VÄRVI ISE!

